

משפט וביטחון לאומי

לקט ידיעות

המכון למחקרי ביטחון לאומי
INSS

לקט ידיעות – מרץ 2017

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזת התכנית: עו"ד ענבר צדוק

צוות המחקר: סוניה בוקובה, שיר בוקרה, עומרי גור אפטר, ניצן דורנבוים,
רועי יעקובי, שירה ליפשיץ, אבקילש קולץ'

♦ פרסומים ועדכונים

♦ 60 מילים על...

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

פרסומים ועדכונים

בית הדין הפלילי הבינלאומי בעיניים אפריקאיות: כלי מוטה של הגמוניה פוסט-קולוניאלית?
ענבר צדוק מנתחת את היחסים בין בית הדין הפלילי הבינלאומי למדינות אפריקה. היא מתארת כי נכון לסוף 2016 נראה היה כי בית הדין עומד בפני עזיבה המונית של מדינות אפריקה לאחר שבורנדי, דרום אפריקה וגמביה איימו בפרישה, בטענה כי הוא ממקד את פעילותו במדינות היבשת ומתערב בריבונותן. עם זאת, בחודשים האחרונים ניכרת מגמת בלימה - גמביה חזרה בה מהודעת הפרישה, עקב חילופי שלטון, ודרום אפריקה חזרה בה גם כן, לאחר שביהמ"ש קבע כי החלטת הממשלה בלתי חוקתית ולא תקפה. המחברת מציינת כי השתלשלות עניינים זו מצביעה, מחד, על שברירות מוסדות המשפט הבינלאומיים, הנסמכים על מדינות, שיתוף הפעולה ביניהן ותהליכים פנימיים המתרחשים בהן. מאידך, עולה ממנה כי פרישה מבית הדין היא צעד שמיוחסת לו חשיבות רבה. התפתחויות אלה מבהירות כי מוקדם לנבא מה יעלה בגורלו של בית הדין (28 במרץ, שורטי).

המשבר הגרעיני שירש טראמפ בצפון קוריאה והלקח לגבי איראן
אמילי לנדאו בוחנת את המשבר הגרעיני מול צפון קוריאה והלקחים שיש ללמוד ממקרה זה לגבי איראן. היא מתארת כי שנים של מו"מ כושל מול צפון קוריאה ומדיניות של "סבלנות אסטרטגית",

שהחיל ממשל אובמה, לא הצליחו לבלום את הפעילות הגרעינית של צפון קוריאה, המהווה כיום מדינה גרעינית שביכולתה לאיים על ארצות הברית בטיל בליסטי בין-יבשתי. לטענתה, יש ללמוד לקח מהמקרה הצפון קוריאני לגבי ההתנהלות מול איראן. עם סיום הסכם ה-JCPOA, כאשר יוסרו הסנקציות, איראן תהיה חזקה יותר ומצוידת בתשתית גרעין מתקדמת הרבה יותר. הלקח הוא כי אין תועלת בהישגים לטווח קצר אם השנים הבאות לא תנוצלה ביעילות להכנה לקראת הסרת המגבלות בטווח הארוך. לשם כך יש להפעיל לחץ מתמשך על איראן, אחרת, העולם יעמוד מול איום גרעיני עקשני מצד איראן, בדיוק כמו בצפון קוריאה (30 במרץ, [מבט על](#)).

מזכר - תופעת הדה-לגיטימציה - אתגרים ומענים

בפברואר פורסם [מזכר](#) העוסק בתופעת הדה-לגיטימציה, בעריכתו של **עינב יוגב וגליה לינדנשטראוס**. אסופת מאמרים זו מציגה ניתוחים המתמקדים בתפישת איום הדה לגיטימציה וקמפיין ה-BDS ומאפייניהם בזירות שונות בעולם, ובדילמות שאלו מציבים בפני מקבלי ההחלטות בישראל. בשער הראשון בקובץ נבחנת ההתפתחות שחלה בעשורים האחרונים ביחסה של הקהילה הבינלאומית לישראל ובמסגרת זו התגברות סוגיית הדה-לגיטימציה, וזאת בהשוואה לאתגרים דומים שישראל ניצבה בפניהם בעבר. השער השני מתמקד בהיבטים מדיניים ומשפטיים הקשורים לתופעת הדה-לגיטימציה וכולל מאמר המסביר כי אחד הכלים המשמעותיים שמופעלים על מנת לתייג את ישראל באופן שלילי הוא המסגור המשפטי של הדיון. השער השלישי מתייחס להיבטים הביטחוניים של התופעה. מקבץ המאמרים האחרון מתייחס להיבטים ציבוריים ותקשורתיים של התופעה (פברואר, [מזכר 164](#)).

60 מילים על...

איסור על שימוש בנשק כימי

השימוש בנשק כימי אסור על פי אמנת הנשק הכימי (CWC) משנת 1993 שנכנסה לתוקף בשנת 1997 ונוספה לפרוטוקול ז'נבה משנת 1925 בדבר כלי נשק כימיים. האמנה כוללת אמצעים נרחבים לפיקוח על אכיפתה, באמצעות הארגון למניעת הפצת נשק כימי (OPCW), אשר מקיים ביקורי מפקחים בבסיסים צבאיים ובמפעלים תעשייתיים. שש מדינות בלבד אינן חברות באמנה: ישראל, סין, מצרים, צפון-קוריאה, דרום-סודן והרשות הפלסטינית.

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

לא תינתן אשרה לקורא לחרם על ישראל

ביום 6 במרץ התקבל [חוק הכניסה לישראל \(תיקון מס' 27\)](#), [התשע"ז-2017](#), לפיו, לא יינתנו אשרה ורישיון ישיבה מכל סוג שהוא לאדם שאינו אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל, אם הוא, הארגון או הגוף שהוא פועל עבורו, פרסם ביוזעין קריאה פומבית להטלת חרם על מדינת ישראל או

התחייב להשתתף בחרם כאמור. החוק מעניק לשר הפנים את הסמכות לתת אשרה ורישיון לאדם כאמור, מטעמים מיוחדים שיירשמו. בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב: "בשנים האחרונות גוברות הקריאות לחרם על מדינת ישראל. נראה כי זוהי חזית חדשה של מלחמה כנגד ישראל, אשר עד כה נמנעה המדינה מלהיערך אליה כראוי. מטרת החוק היא למנוע מאנשים או מנציגים של חברות, עמותות או ארגונים הקוראים לחרם על ישראל, לפעול בתוך שטחי מדינת ישראל לקידום רעיונותיהם" (6 במרץ, [אתר הכנסת](#)).

דיון על ביטול אזרחותו של אזרח אותו לא ניתן לאתר, יוכל להתקיים שלא בנוכחותו ביום 6 במרץ **התקבל חוק האזרחות (תיקון מס' 13), התשע"ז-2017**, לפיו, בית המשפט יהיה רשאי, לבקשת שר הפנים, להורות שהדיון על ביטול אזרחותו של אזרח יתקיים שלא בנוכחותו אם לא ניתן לאתרו או למסור לו הזמנה כקבוע בחוק. החוק מתיר לבית המשפט להורות, לבקשת שר הפנים, לתקופה הקבועה בחוק, כי לא תותר כניסתו של אדם היושב דרך קבע מחוץ לישראל ושהוגשה בקשה לביטול אזרחותו אם השתכנע כי יש בכניסתו סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור ואין דרך אחרת למונעה. הקושי בתיקון הנו בקיומו של הליך השולל זכות בסיסית של אדם וזאת בלא שהוא נוכח בתהליך זה. עם זאת, התיקון מנסה להתמודד עם קושי זה על ידי צמצום הסמכות למקרים המיוחדים הקבועים בחוק (6 במרץ, [אתר הכנסת](#)).

הקלות בקריטריונים להכרה בנפגעים בפעולות איבה בחו"ל ביום 21 במרץ **התקבל חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 34), התשע"ז-2017**, אשר מסמיק את הוועדה המאשרת להכיר בפעולות איבה שארעה מחוץ לישראל, כל עוד הפעולה נעשתה מטעם ארגון שאחת ממטרותיו היא פגיעה בישראל, באזרחיה או ביהודים. בכך, מרחיב התיקון את מתן התגמולים, שעד כה התאפשר רק במקרים בהם הפעולה עצמה כוונה כלפי ישראל או העם היהודי. התיקון לחוק מוציא מתחולתו פעולות שהתרחשו במדינות המנויות בס' 2א לחוק למניעת הסתננות (קרי במדינות ערב). בדברי ההסבר נאמר שהתיקון נעשה בשל העלייה במספר אירועי הטרור הבינלאומיים ומתוך הבנה כי למדינת ישראל מחויבות לעזור ולסייע למי שנפגע מפעולות איבה, גם אם אלו התרחשו לא מהמניעים הקבועים בחוק הקיים (21 במרץ, [אתר הכנסת](#)).

פסיקה

ערעור על החלטה שלא להשיב ליליד מזרח ירושלים את רישיונו לישיבת קבע בישראל ביום 14 במרץ **קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של יליד מזרח ירושלים על החלטת ביהמ"ש לעניינים מנהליים וקבע כי סירובו של שר הפנים ליתן רישיון לישיבת קבע למערער חורג ממחם הסבירות.** המערער, שעזב את ישראל עם הוריו בגיל צעיר לארה"ב, זכה שם באזרחות מכוח הוריו, ושהה מחוץ לישראל למעלה מ-7 שנים. ביהמ"ש הדגיש, כי כאשר נדרש השר לבחון בקשה להשיב רישיון לישיבת קבע לתושב מזרח ירושלים, עליו להתחשב במצבם הייחודי של תושבים אלה – שבשונה מעניינם של מי שהיגרו לישראל ומבקשים לקבל בה מעמד – הם בעלי זיקה חזקה למקום מגוריהם, כמי שנולדו בשטח זה – ולעיתים אף הוריהם והורי הוריהם נולדו בו – והם מקיימים בו

חיי משפחה וקהילה במשך שנים. במקרה דנן, נסיבות חייו של המערער, ובהן העובדה שיצא את הארץ בהיותו קטין; מגורי ילדיו ואשתו הראשונה והשנייה במזרח ירושלים; והשהות הממושכת שלו בארץ - מעידות על כך שמרכז חייו הוא בישראל והוכח קיומן של זיקות הדוקות לישראל שיש בהן כדי להצדיק את הסדרת מעמדו (14 במרץ, [ע"מ 3268/14 אכרם עבד אלחאק נ' שר הפנים](#)).

סמכויות אנשי הוקף המוסלמי הירדני בהר הבית

ביום 28 במרץ מחק בג"ץ עתירה שעניינה סמכויות אנשי הוקף המוסלמי הירדני בהר הבית. במסגרת העתירה נטען כי יש להרחיק את אנשי הוקף מן המבקרים הלא מוסלמים, ישראלים ותיירים, וכי אין להגדיל את מספרם, נוכח הטרדות תוקפניות מצדם כלפי אותם מבקרים, הפוגעות בזכות הגישה של יהודים להר הבית. בג"ץ מחק את העתירה ופסק כי יש להבחין בין רגישות הר הבית לבין התנהגות לא נאותה ואף פלילית מצד אנשי הוקף, שבעניינה על העותרים לפנות למשטרת ישראל. סעיף 9(2) לחוזה השלום עם ירדן מקיים בסיס חוקי למעורבות הוקף. ואולם, בגדר תחולת החוק הישראלי, הסמכות החוקית נתונה למשטרת ישראל. בג"ץ ציין את סעיף 1 לחוק השמירה על המקומות הקדושים וסעיף 3 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובעים את זכות הגישה למקומות הקדושים בישראל והדגיש כי הוראות דין אלה חלות על כולי עלמא, וכלפי כולי עלמא, גם בהר הבית (28 במרץ, [בג"ץ 6421/16 חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי נ' ראש הממשלה](#)).

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ניתוח ביקורתי של דוח ועדת החקירה של מועצת זכויות האדם על מבצע "צוק איתן" **פנינה שרביט-ברוך** עורכת ניתוח ביקורתי של דוח ועדת החקירה של מועצת זכויות האדם בנוגע למבצע "צוק איתן" ברצועת עזה בשנת 2014, שפורסם ביוני 2015. הניתוח משמעותי לישראל שכן הוא עשוי להשפיע על החלטתה של תובעת בית הדין הפלילי אם לפתוח בחקירה פלילית בגין פעולות שנעשו במהלך המבצע. מעבר לכך הדוח קובע סטנדרטים בלתי ישימים, שאף מדינה שנלחמת במציאות דומה אינה יכולה לעמוד בהם, ובכך משליך גם על מדינות אחרות וכן מחליש את מעמדם של דיני המלחמה, אם ייתפשו ככוללים הוראות בלתי הגיוניות. המחברת מציינת שוועדת החקירה הוקמה על ידי גוף בעל אג'נדה אנטי-ישראלית בהחלטה שכללה כבר גינוי לישראל, דבר שהוליד חשש לדוח מוטע. המחברת מוצאת כי הדוח אכן בעייתי, הן במישור של הניתוח העובדתי, שהתעלם מהמציאות המורכבת של לחימה מקרב ואוכלוסייה אזרחית, הן במישור המשפטי, בקביעת חובות שאין להן בסיס בדין והן במישור המקצועי, של חוסר הבנה של המציאות הלחימתית. כן מציגה המחברת את הניתוח המגמתי שבדוח נגד ישראל ומולו את ההימנעות מלגנות את החמאס על השימוש באזרחים כמגן לפעילותו הצבאית (23 במרץ, [Lawfare](#)).

פורסם עדכון תקופתי ראשון בדבר יישום החלטה 2334

ביום 24 במרץ [פרסם ניקולאי מלאדנוב, המתאם המיוחד לענייני תהליך השלום במזרח התיכון, עדכון תקופתי ראשון בנוגע ליישום החלטה 2334](#). מלאדנוב מתאר כי, **בכל הנוגע להתנחלויות**, נצפתה עלייה בפעילות להרחבת התנחלויות, כולל באזורים שיקשו על קיומה של מדינה פלסטינית רציפה, ומביע דאגה על קבלת חוק ההסדרה. **בכל הנוגע לדרישה להימנע ממעשים אלימים**

ומעידוד פרובוקציות, מציין הוא כי התקופה האחרונה הייתה שקטה יחסית, להוציא מספר אירועי ירי. הוא מזכיר את העונש, הקל להערכתו, שהוטל על אלאור אזריה. בנוסף, הוא מגנה אמירות מצד בכירי חמאס המביעות תמיכה בטרור, וכן קריאות מצד פוליטיקאים ישראלים התומכים בסיפוח השטחים. **בכל הנוגע לדרישה לפעול לקידום פתרון של שתי מדינות**, מציין מלאדנוב לחיוב את התחייבותה של הרשות הפלסטינית להבטיח את שלטון החוק ומזכיר את חידוש המנדט של ועדת המים המשותפת ואת הגידול בהכנסת חומרי בנייה לרצועת עזה. **בכל הנוגע לדרישה מהקהילה הבינלאומית להבחין בין שטחי ישראל ושטחי 67'**, מתייחס מלאדנוב למספר יוזמות, כולל היוזמה הצרפתית, המפגש ברוסיה ומפגש הליגה הערבית.

מועצת זכויות האדם קיבלה ארבע החלטות בעניין ישראל ושטחי 67' ביום 24 במרץ **קיבלה מועצת זכויות האדם ארבע החלטות בעניין זכויות האדם של פלסטינים תושבי שטחי 67'**. ההחלטות כוללות התייחסות לנושאים הבאים: אישור מחודש של זכותו הבלתי מתפשרת, הקבועה והבלתי מסויגת של העם הפלסטיני להגדרה עצמית ותמיכה בפתרון שתי מדינות; דרישה ממדינת ישראל להפסיק את כל המעשים והפעולות הפוגעות בזכויות האדם של העם הפלסטיני, באופיו, במעמדו ובהרכבו הדמוגרפי; קריאה למדינות לוודא יישום ההמלצות של ועדת החקירה על המבצע בעזה ב- 2014 ולשתף פעולה עם הבדיקה המקדמית של בית הדין; והפסקה מיידית של פעילות ההתנחלויות, כולל בקשה מנציב זכויות האדם לחקור את ההשלכות של התנחלויות על זכויות האדם של העם הפלסטיני (24 במרץ, [OHCHR](#)).

מחלקת המדינה האמריקאית מבקרת את התנהלותה של מועצת זכויות האדם ביום 20 במרץ **הודיעה מחלקת המדינה האמריקאית על התנגדותה לסעיף 7 לאג'נדה של מועצת זכויות האדם, שעניינו: "מצב זכויות האדם בפלסטין ובשטחים ערביים נוספים תחת כיבוש"**. דובר מחלקת המדינה, מארק טונר, הדגיש כי פעולותיה של המועצה הן תזכורת להטיה ארוכת שנים של המועצה נגד ישראל וכי יש להידרש להטיה זו, על מנת שהמועצה תוכל להגשים את מטרותיה הלגיטימיות להגנה על זכויות האדם. מסיבות אלה, הדגיש, ארה"ב לא תשתתף בדיוני המועצה על סעיף 7, תתנגד לכל החלטה שתוצע במסגרת הסעיף וקוראת ליתר המדינות לנהוג באותו אופן (20 במרץ, [U.S. Department of State](#)).

דוח של המועצה הכלכלית-חברתית למערב אסיה מגדיר את ישראל בתור מדינת אפרטהייד ביום 15 במרץ **פרסמה המועצה הכלכלית-חברתית למערב אסיה של האו"ם (ESCWA) דוח העוסק במדיניות הישראלית כלפי הפלסטינים ושאלת האפרטהייד**. הדוח, שחובר על ידי גורמים הידועים באיבתם לישראל, כולל ריצ'ארד פאלק, קובע כי ישראל מקיימת משטר אפרטהייד החולש על העם הפלסטיני. הוא כולל דוגמאות לחוקים ומדיניות ישראלית המוכיחות, לכאורה, קיומו של משטר זה, ביניהן: ניהול אדמות המדינה, פעילות הסוכנות היהודית, חוק השבות, השלטון הצבאי בגדה, הפליית הפלסטינים תושבי מזרח ירושלים ופיצול העם הפלסטיני בין עזה והגדה. הדוח קורא להכרה רשמית מצד טריבונל בינלאומי בכך שישראל היא מדינת אפרטהייד ומפציר באו"ם לאמץ את ממצאיו בהקדם.

הדוח עורר תגובות קשות מצידן של ישראל וארה"ב. דובר מזכ"ל האו"ם מסר כי הדוח חובר ללא התייעצות עם מזכירות הארגון ואינו משקף את עמדתה. הדוח הוסר מרשימת המסמכים באתר האו"ם (15 במרץ, [Ynet](#), 15 במרץ, [NY Times](#), 19 במרץ, [Opinio Juris](#)).

ארגון זכויות אדם ממליץ לכלול את צה"ל ברשימת הארגונים המפרים זכויות ילדים בחודש מרץ **פרסם ארגון Watchlist on Children and Armed Conflict, העוסק בזכויות ילדים בסכסוכים מזוינים, דוח שנתי**. בדוח המליץ הארגון על הוספת 11 ארגונים, ביניהם צה"ל, לרשימה השחורה של האו"ם המונה ארגונים ומדינות האחראים על הפרת זכויות אדם של ילדים, והאמורה להתפרסם בקרוב. בדוח נכתב כי בתקופה שעברה מאמצע 2015 ועד 2016 אחראי צה"ל למותם של 232 אזרחים, מתוכם 52 ילדים, ולפציעתם של מעל ל-5,774. זאת, כאשר בצד הישראלי נהרגו 32 ישראלים ונפצעו 356. הארגון מציין כי נתונים אלה מסמנים עלייה במספר הילדים ההרוגים שפורסם בדוח השנתי של הארגון בשנת 2015, ובו דווח על מותם של 27 ילדים, כמעט פי שניים מהמספר שצוין בדוח של שנת 2014. הארגון המליץ בנוסף כי מזכ"ל האו"ם יאסוף מידע על ארגונים שונים במטרה לבחון האם ראוי לכלול אותם ברשימה שיפרסם בשנה הבאה, ביניהם החזית העממית לשחרור פלסטין וגדודי עז א-דין אל-קאסם.

פורסם דוח תקופתי של האו"ם בעניין מצב זכויות האדם בשטחים הפלסטיניים ביום 16 במרץ **פרסם מייקל לינק, הדוח המיוחד של האו"ם לעניין מצב זכויות האדם בשטחים הפלסטיניים, דוח תקופתי**. בחלק הראשון מספק הדוח סקירה כללית של מצב זכויות האדם בשטחים הפלסטיניים, כולל התייחסות לנושאים המוצגים כדחופים במיוחד, וביניהם: ההתקדמות המשמעותית בבנייה בהתנחלויות בשנת 2017 וקבלת חוק ההסדרה והגבלת חופש התנועה של תושבי עזה. חלקו השני של הדוח בוחן את עבודתם של פעילי זכויות אדם בשטחים הפלסטיניים ואת האתגרים הניצבים בפניהם וקובע כי היחס כלפי פעילי זכויות אדם פלסטינים, ישראלים וזרים, הנתונים להתקפות, מעצרים ואיומים על חייהם ועל ביטחונם, אינו עומד בקנה אחד עם חובותיה של מדינת ישראל על פי הדין הבינלאומי.

מוקדם יותר באותו החודש, ביום 3 במרץ, **הביעו הדווחים מייקל לינק ומייקל פרוסט, הדוח לענייני מצבם של מגני זכויות אדם, דאגה בעניין המגבלות המוטלות על פעילי זכויות אדם ישראל.** הם ציינו במיוחד שלושה אירועים: פיזור הפגנה של פעילי זכויות אדם שהתקיימה ב-24 במרץ בחברון וקראה לפתיחתו מחדש של רחוב השוהאדה; אישור "חוק העמותות"; וסירוב הרשויות לאשר אשרת עבודה למנהל בארגון Human Rights Watch. הדווחים קראו לישראל לכבד את זכויותיהם של פעילי זכויות אדם, לבטל כל רגולציה המפריעה לפעילותם ולאפשר להם לפעול בחופשיות (3 במרץ, [OHCHR](#)).

פורסם דוח תקופתי בעקבות החלטת מועצת הביטחון בעניין המצב בלבנון ביום 8 במרץ **פורסם דוח תקופתי בעניין המצב בלבנון, כחלק מיישום החלטה 1701 של מועצת הביטחון, שסיימה את מלחמת לבנון השנייה בשנת 2006.** הדוח מתייחס לפרק הזמן שבין 5 בנובמבר 2016 ו-28 בפברואר 2017. הדוח, בין היתר, משבח את הממשל הלבנוני על יציבותו

הפוליטית והכלכלית, מאז בחירתו של נשיא ומינוי ראש ממשלה, ועל צעדיו לקידום פיתוח אסטרטגיה לאומית למניעת קיצוניות אלימה בלבנון. הדוח מציין כי חיזבאללה ממשיך להחזיק בנשק ולפעול בדרום לבנון, בניגוד להחלטה 1701, וקורא לממשלת לבנון לפעול לאכיפת ההחלטה. כן הוא מותח ביקורת על האיומים שהשמיע נסראללה כלפי ישראל. הדוח אף מותח ביקורת על מעבר לוחמים ונשק בגבול הלבנוני-סורי. הוא מזכיר התנגשות אלימה במחנה הפליטים עין אל חילוה בין חמושים קיצוניים לאנשי פת"ח ומזכיר את חשיבות השת"פ בין הגורמים הפלסטינים לממשלת לבנון. מן הצד השני, הוא מותח ביקורת על חדירת חיל האוויר הישראלי למרחב האווירי של לבנון ברמה היומיומית, תוך הפרת הריבונות הלבנונית והחלטה 1701.

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

ועדת החקירה של האו"ם בעניין סוריה פרסמה דוח תקופתי ביום 10 במרץ פורסם [דוח תקופתי של ועדת החקירה של האו"ם בעניין סוריה](#). בדוח מפורטים פשעי המלחמה שנצפו בסוריה בתקופה שבין 21 ביולי 2016 ו-28 בפברואר 2017. הדוח מתייחס, הן לפעילות של גורמים ממשלתיים ופרו-ממשלתיים והן לפעילות של הארגונים הנלחמים בממשל, כולל המדינה האסלאמית וקבוצות חמושות אחרות. בין ההפרות המתוארות בדוח: תקיפת אובייקטים אזרחיים; שימוש בנשקים אסורים, כולל פצצות מצרר וכלור; הוצאה להורג של אזרחים; גיוס ילדים ללחימה; ענישה גופנית חמורה של אזרחים; הרס אתרי מורשת; שימוש חסר הבחנה בארטילריה; והפעלת "בתי דין שרעיים" ללא שהתנהל הליך הוגן. לבסוף, מתאר הדוח כי בתקופה שבחן עלה מספר המדינות, החברות באו"ם, אשר השתתפו בהתקפות אוויריות או קרקעיות בסוריה, דבר המעורר דאגה בנוגע להסלמת העימות והחרפת הנזק לאזרחים.

ממשל טראמפ מרחיב את סמכות ה-CIA בתחום הסיכול הממוקד

ממשל טראמפ הרחיב את סמכות ה-CIA בביצוע סיכול ממוקד נגד חשודים בטרור. צעד זה הופך מדיניות מתקופת ממשל אובמה, של הפחתת מעורבות ה-CIA בתקיפות המערבות שימוש בכוח קטלני, בין היתר במטרה להגדיל את השקיפות, מאחר שתקיפות מצד ארגון הביון חוסות תחת סעיף 50 לחוק הפדרלי, העוסק בפעולה חשאית, ולכן אינן דורשות הכרה רשמית מצד ארה"ב. **רוברט צ'סני** מבהיר כי היקפה של המדיניות החדשה אינו ברור, וכי בעוד שעד כה נעשה בה שימוש בסוריה בלבד, הרי שהיא עשויה לחרוג מגבולות סוריה ולחול באזורי סכסוך נוספים. על אף שיש החוששים כי מדיניות זו אינה שקופה דיה ומצביעה על חוסר כבוד כלפי דיני העימות המזוין, גורס צ'סני כי אין סיבה להאמין כי ה-CIA יפעל באופן שונה מהפנטגון בכל הנוגע להתנהלות מול קובעי מדיניות ונטילת אחריות (14 במרץ, [Lawfare](#)).

ממשל טראמפ מכריז על אזורים בתימן בתור "אזורי סכסוך מזוין"
ממשל טראמפ הכריז על שלושה אזורים בתימן בתור "אזורי סכסוך מזוין". באזורים אלו לא חלות ההגבלות שהטיל ממשל אובמה על סיכול ממוקד בהנחיית המדיניות הנשיאותית מ-2013 (PPG). ההנחיה דורשת קיומה של ודאות קרובה למדי כי היעד הוא חוקי, כי אין נוכחות של אזרחים באזור וכי תפיסת היעד אינה אפשרית עוד טרם ביצועה של תקיפה. **אדיל אחמד חאק** מתאר כי הכרזה זו הובילה להסלמה דרמטית בהתקפות האוויריות של צבא ארה"ב בתימן וכי ישנה כוונה להכריז על אזורי סכסוך מזוין נוספים בסומליה. הוא מבהיר כי שינוי זה נעשה בעקבות מזכר נשיאותי בו קרא טראמפ שלא להחיל סטנדרט מחמיר של הדין הבינלאומי בלחימה מול המדינה האסלאמית. חאק מביע דאגה נוכח שינוי המדיניות בטענו כי פרשנות משרד ההגנה לדין הבינלאומי ממילא מתירנית בהשוואה לבנות בריתה של ארה"ב, גופים בינלאומיים ומומחים שונים (13 במרץ, [Just Security](#)).

צבא ארה"ב תקף במוסול והביא למותם של כ-200 איש
ביום 24 במרץ **הצהירה הקואליציה הצבאית בעיראק, בראשות ארה"ב, כי היא חוקרת דיווחים בדבר תקיפה בעיר מוסול, שנטען כי הובילה למותם של כ-200 אזרחים**. בנוסף דווח על שתי תקיפות של הקואליציה בסוריה, שנטען שהובילו למותם של כ-30 אזרחים. **אונה האת'ווי** בוחנת האם יש קשר בין מספרם הגבוה של ההרוגים האזרחיים לבין הסטנדרט שאימץ ממשל טראמפ בנוגע לסיכול ממוקד. היא מפרטת חמש סיבות שונות שיכולות להסביר את העלייה במספר ההרוגים האזרחיים: מזל רע שאין לו קשר לשינוי כלשהו במדיניות; מעבר לפעילות באזורים בהם צפיפות האוכלוסייה גדולה יותר; הגדלת מספר החיילים על הקרקע, וממילא מוכנות לסכן יותר אזרחים מקומיים כדי להגן על שלומם של החיילים; שינוי במדיניות (החלטה מפורשת להחיל מדיניות תקיפה אגרסיבית יותר, או לחילופין, הענקת סמכויות נרחבות יותר למקבלי החלטות בנושא); או שינוי באופיים של מקבלי ההחלטות, המוכנים לקחת סיכון רב יותר כשיש חשש לפגיעה באזרחים (27 במרץ, [Just Security](#)).

בית משפט בריטי קיצר את עונשו של לוחם בריטי שהוציא להורג פעיל טליבאן
ביום 15 במרץ **קבע בית המשפט הצבאי לערעורים בלונדון כי סמל אלכסנדר בלקמן יואשם בהריגה, ולא ברצח, בהתבסס על טענה של אחריות מופחתת**. בהמשך לקביעתו זו של ביהמ"ש, **קוצר** עונשו ל-7 שנות מאסר. בלקמן, נחת בצבא הבריטי, ירה למוות, בספטמבר 2011, בפעיל טאליבן פצוע קשה, במהלך שירותו באפגניסטן. כשנה מאוחר יותר התפרסם תיעוד מצולם של הפעולה, דבר שהוביל להרשעתו ברצח ולעונש מאסר עולם שנקצב למינימום של 10 שנים. ההגנה הגישה ערעור והתבססה על דוח פסיכיאטרי שטען כי ככל הנראה סבל בלקמן מהלם קרב (combat stress disorder). ביהמ"ש לערעורים קבע כי בלקמן היה חייל למופת עד למאורע. הוא קבע כי בלקמן היה נתון תחת לחצים כבדים שהובילו לשנאה עזה כלפי הטליבאן ורצון לנקום וכי בזמן האירוע היה נתון עדיין לאיום של הטליבאן. ביהמ"ש הסיק כי בלקמן סבל מתפקוד מנטלי חריג בנסיבות האירוע, אשר פגע ביכולת השליטה העצמית ושיקול דעתו, ולפיכך הרשיע אותו בהריגה בלבד, בהתבסס על טענת האחריות המופחתת (15 במרץ, [BBC](#)).

לחימה בטרור

פעילות של כוחות מזוינים במסגרת עימות מזוין יכולה להיחשב למעשה טרור ביום 14 במרץ **קבע בית הדין האירופי לצדק כי פעילות של כוחות מזוינים, במסגרת עימות מזוין שלגביו חלים דיני הלחימה, יכולה להיחשב למעשה טרור. ילנה צ'צ'קו** מציינת כי פסק הדין ניתן בהמשך לבקשתו של בית משפט הולנדי, בעקבות מקרה שנידון בפניו, המעלה שאלה בנוגע לאפשרות להחיל את החוק הלאומי ההולנדי על מלחמה בטרור במצב בו חל הדין ההומניטרי. בית הדין האירופי קבע כי דיני המלחמה אוסרים על פעולות טרור וכי הם אינם אוסרים על אימוץ ושימוש באמצעי מניעה, דוגמת סנקציות כספיות, נגד מעשי טרור גם בעתות לחימה. היות שלדיני המלחמה ודיני הטרור מטרות שונות, והם מפעילים מנגנונים שונים, אין ביניהם סתירה. לבסוף, הכיר בית הדין בכך שקיימות אומנם אמנות בינלאומיות בעניין טרור שאינן חלות על פעולות של כוחות מזוינים בעת סכסוך מזוין, אך קבע כי אלו אינן אוסרות על מדינות לסווג פעולות אלו כפעולות טרור ולנקוט בצעדים בכדי למונען (15 במרץ, [Lawfare](#)).

ארה"ב מבקשת מירדן את הסגרתה של פעילת חמאס ביום 14 במרץ **הודיע משרד המשפטים האמריקאי על פנייתו לממשלת ירדן בבקשה שתסגיר את אחלאם תמימי, מחבלת המשתייכת לתנועת החמאס, שהייתה מעורבת ברצח אזרחים אמריקאים במהלך האינתיפאדה השנייה.** מדובר בהליך ייחודי וראשון מסוגו, היות שעד כה ההליכים המשפטיים היחידים שננקטו נגד מחבלים היו הליכים פליליים בביהמ"ש בישראל או הליכים אזרחיים נזיקיים שהובאו על ידי משפחות הקורבנות בפני בתי משפט אמריקאים. אחלאם תמימי סייעה למחבל שביצע את פיגוע ההתאבדות במסעדת סבארו באוגוסט 2001, במסגרתו נהרגו 15 אזרחים ונפצעו 130. היא איתרה את מיקום הפיגוע והובילה את המחבל למקום. תמימי הוחזקה בכלא בישראל, עד לשחרורה במסגרת עסקת חילופי השבויים של גלעד שליט (14 במרץ, [Jerusalem Post](#)).

משפט בינלאומי פלילי

בית הדין הבינלאומי לצדק דחה את הבקשה לבחון מחדש את פסיקתו בעניין השמדת העם בבוסניה ביום 9 במרץ **דחה בית הדין הבינלאומי לצדק את בקשתה של בוסניה והרצגובינה לבחון מחדש את פסק הדין שניתן בפברואר 2007 ובו נקבע כי לא הוכח שסרביה ביצעה רצח עם.** בקשה לבחון מחדש פסק דין ניתן להגיש תוך 10 שנים ממועד פסק הדין המקורי, ולכן, עם דחיית הבקשה לא ניתן יותר לפתוח את התיק. **דוד שפר**, שייצג את בוסניה, מציין כי הבקשה נדחתה בנימוק שהוגשה על ידי סוכן שלא הוסמך לכך על ידי המדינה. שפר מבקר את ההחלטה שכן הבקשה הוגשה על ידי סוכן שמונה על ידי המדינה בשנת 2002, ומאז פועל בשמה מול בית הדין. לטענתו, החלטת בית הדין קוברת את סיפור השמדת העם של האוכלוסייה המוסלמית בשנת 1992 ומפספסת את ההזדמנות לבחון את מכלול הראיות שהופיעו מאז פסיקתו בשנת 2007, בעיקר בעקבות ההליכים ב-ICTY (בית הדין הפלילי לפשעי יוגוסלביה) (10 במרץ, [Just Security](#)). **דאפו אקנדה** מציין כי, לדעתו,

בית הדין צדק בהחלטה, שכן בקשה לבחון מחדש פסק דין חלוט היא בקשה חדשה שמחייבת הסכמה מפורשת של המדינה ואי אפשר להתבסס על הסמכתו של הסוכן שפעל בהליך המקורי. הוא אף מעיר כי הנשיאות בבוסניה מתחלקת בין שלושה אנשים: בוסני, סרבי וקרואטי, וכי במכתבים שהופנו לבית הדין, הנשיא הבוסני בלבד תמך בבחינה מחודשת של התיק (13 במרץ, [Ejil](#)).

איטליה העניקה חנינה חלקית לסברונה דה סוסה וביטלה את בקשת ההסגרה שלה נשיא איטליה, סרג'יו מטרלה, העניק חנינה חלקית לסברונה דה סוסה, סוכנת CIA לשעבר, שהאשמה במעורבות בחטיפת איש דת מצרי, אבו עומר, בפברואר 2003 מאיטליה על ידי סוכני ה-CIA. בת' ואן שייק מתארת כי דה-סוסה, היחידה שנעצרה והוטל עליה עונש מאסר בעקבות הפרשה, הייתה אמורה להיות מוסגרת מפורטוגל לאיטליה לשם ריצוי עונשה. ביום שלפני הסגרתה, נשיא איטליה הפחית את גזר דינה משבע שנים לשלוש שנים. בעקבות הפחתה זו בעונשה, התביעה האיטלקית ביטלה את בקשת ההסגרה של דה סוסה. כעת באפשרותה לבקש את ריצוי יתר עונשה באמצעים שאינם מאסר. נרמז כי ממשל טראמפ התערב לטובתה, בין היתר כיוון שהדובר של דה-סוסה שימש כראש הקמפיין של טראמפ במישגן. הבית הלבן לא הגיב (22 במרץ, [Just Security](#)).

בית הדין הפלילי הבינלאומי פסק פיצויים לנפגעי עבירה ביום 24 במרץ פסק בית הדין הפלילי הבינלאומי פיצויים לקורבנות פשעיו של ז'רמן קטנגה שבוצעו ביום 24 בפברואר 2003, במהלך התקפה על הכפר בוגורו במחוז איטורי שבקונגו. השופטים הורו על פיצויים של 297 קורבנות, בסך סמלי של 250 דולר לקורבן. נוסף על כך, פסקו פיצויים קולקטיביים בדמות תמיכה בדיוור, בפעילויות מניבות הכנסה, כמו גם מתן סיוע חינוכי ותמיכה פסיכולוגית. בית הדין הנחה את קרן הנאמנות לקורבנות של בית הדין להציג תכנית למתן פיצויים עד ליום 27 ביוני 2017. קטנגה נמצא אשם בעבירת שותפות בפשע נגד האנושות וארבעה סעיפים של פשעי מלחמה בשנת 2014. הוא נידון ל-12 שנות מאסר, שאת רובן ריצה במעצר (24 במרץ, [ICC](#)).

זכויות אדם

מחלקת המדינה האמריקאית פרסמה דוח בעניין מצב זכויות האדם לשנת 2016 ביום 3 במרץ פרסמה מחלקת המדינה האמריקאית דוח בעניין מצב זכויות האדם לשנת 2016. דוח זה מתפרסם אחת לשנה והוא מתייחס למצב הזכויות האזרחיות, הפוליטיות וזכויות העובדים בכל מדינות העולם. נעזרים בו גורמי הממשל האמריקאים בעיצוב מדיניות והקצאת סיוע למדינות. הדוח שפורסם השנה, לדוגמא, מבקר באופן חריף את הפיליפינים, בשל הוצאות להורג ללא משפט המתקיימות במסגרת מלחמתה של המדינה בסחר בסמים, ואת טורקיה, בשל העובדה כי בתי המשפט במדינה אינם מקיימים הליך הוגן ובשל ההתערבות הממשלתית בחופש הביטוי. [באשר לישראל](#) הדוח מתאר את מעשי הטרור נגד ישראל ואת הירי לעבר ישראל. במקביל, הוא מציינ בעיות של אפליה נגד ערביי ישראל וכן נגד אתיופים ונשים; מעצרים מנהליים של פלסטינים; סטיגמטיזציה של ארגוני זכויות אדם; יחס בעייתי למבקשי מקלט ולמהגרים; אפליה נגד יהודים לא אורתודוקסים ופגיעה בתנאי עובדים ערבים וזרים.

בית הדין האירופי לזכויות אדם דחה תביעתו של חשוד בטרור בגין ביטול אזרחותו הבריטית ביום 9 במרץ נתן בית הדין האירופי לזכויות אדם [החלטה](#) הקובעת כי בריטניה לא הפרה את האמנה האירופית לזכויות אדם כאשר ביטלה את אזרחותו הבריטית של חשוד בטרור, שהיה גם אזרח סודן, בעודו שוהה מחוץ למדינה, ובמטרה למנוע ממנו לחזור. בית הדין קבע כי ביטול זה לא היה שרירותי וכי נעשה תוך מילוי הדרישות הפרוצדורליות הקבועות בחוק הבריטי. נדחתה טענת העותר לפיה הייתה הפרה של הזכות למשפחה, הקבועה בסעיף 8 לאמנה, מכיוון שהוא לא נעשה חסר מדינה בעקבות שלילת אזרחותו הבריטית. בנוסף, אשתו וילדו יכולים לבקרו בסודן, או לעבור לגור איתו. כן נדחתה הטענה כי הופר האיסור על הפליה, הקבוע בסעיף 14 לאמנה, בכך שלא ניתנה לעותר זכות ערעור בנוכחותו. בית הדין קבע כי זכות זו נשללה מכיוון שבחר, מרצונו, לעזוב את בריטניה. **שהיד פטימה** מציינת כי מכיוון שההחלטה נסמכת על העובדות הייחודיות של המקרה, לא ניתן להסיק ממנה מסקנות כלליות לגבי האפשרות לשלול אזרחות מטעמים ביטחוניים במקרים אחרים, למשל בהעדר אזרחות נוספת (10 במרץ, [Just Security](#)).

בית הדין האירופי לצדק פסק כי הנפקת אשרות מטעמים הומניטריים כפופה לחוקים הפנימיים של מדינות האיחוד ולא לחקיקה הכללית של האיחוד האירופי ביום 7 במרץ [פסק](#) בית הדין האירופי לצדק כי הכללים האירופיים לגבי מתן ויזות אינם מחייבים להנפיק אשרות לפליטים מטעמים הומניטריים, גם במקרים בהם אותם פליטים מתמודדים עם עיניינים וטיפול בלתי הומני. הבקשה הוגשה לבית הדין בעקבות מקרה של משפחה סורית שחיפשה מקלט בבלגיה. בית הדין פסק כי בעוד מדינות יכולות לבחור להעניק מקלט תחת החוק הלאומי שלהן, החקיקה של האיחוד האירופי אינה מחייבת אותן להעניק ויזות מטעמים הומניטריים למבקשי מקלט (7 מרץ, [Jurist](#)).

פורסם דוח של האו"ם בעניין מצב זכויות האדם באוקראינה ביום 15 במרץ פורסם [דוח](#) של האו"ם העוסק במצב זכויות האדם באוקראינה, תוך התמקדות במזרח אוקראינה וחצי האי קרים, בתקופה שבין 16 בנובמבר 2016 ו-15 בפברואר 2017. הדוח בוחן עימותים הכוללים פגיעה באזרחים, נזק לתשתיות, בידוד כפרים הנמצאים בקרבת קו הלחימה ונגישות לצדק. ממצאיו מבוססים על ראיונות עומק עם כ-205 עדים וקורבנות. מתוך הדוח עולה כי בתקופה הנתונה נרשמו כ-130 עימותים אלימים שהובילו לפגיעה באזרחים (מעל ל-2,000 הרוגים וכ-7,000-9,000 פצועים). באשר למצב בחצי האי קרים, מעלה הדוח תמונת מצב מדאיגה, בשל הפרות זכויות עצורים ופגיעה בעבודתם של סגורים. במסגרת המלצות הדוח מושם דגש על הצורך בחקיקה חדשה שתוחל על כלל האזרחים ותבטיח את הגנתם, ללא קשר לצד בסכסוך אליו הם משתייכים (15 במרץ, [Reliefweb](#)).

איראן מטילה סנקציות על 15 חברות אמריקאיות המסייעות למדינת ישראל ביום 26 במרץ הודיע משרד החוץ האיראני כי ממשלת איראן תטיל שורה של סנקציות על 15 חברות אמריקאיות המעורבות בסיוע למדינת ישראל. זאת, בהמשך לשורה של סנקציות שהטילה

ארה"ב על פרטים וארגונים איראניים בחודש שעבר. בהצהרה של משרד החוץ האיראני נטען כי החברות האמריקאיות תרמו להפרתן הבוטה של זכויות אדם וזכויות הומניטאריות בינלאומיות שביצעה מדינת ישראל בשטחים; תמכו בפעולות הטרור הישראלי; ותמכו בהתפתחות ההתנחלויות, בניגוד להחלטה 2334 שאימצה מועצת הביטחון (26 במרץ, [IRNA](#)).

דיני סייבר

משרד המשפטים האמריקאי הגיש כתב אישום נגד ארבעה פעילי סייבר רוסיים ביום 15 במרץ הגיש משרד המשפטים האמריקאי [כתב אישום](#) נגד ארבעה נאשמים רוסיים, ביניהם שני סוכני שירות הביטחון הפדרלי, בגין פריצה, ריגול כלכלי, גניבת סודות מסחר, גניבת זהויות וקשירת קשר לביצוע העבירות. החל משנת 2004 פרצו הנאשמים לשרתים של חברת Yahoo והשיגו גישה לתוכן של כ-500 מיליון חשבונות. הם נעזרו במידע שמצאו כדי להשיג גישה לחשבונות של עיתונאים רוסיים, פקידי ממשל אמריקאים ורוסיים ועובדי חברות פיננסיות. אחד הנאשמים אף מינף את המידע לצרכיו הכלכליים (15 במרץ, [Department of Justice](#)). צ'רלי סניידר ומייקל סולמיייר מנתחים את המהלך ומציינים את השלכותיו האפקטיביות. לפיהם, כתב האישום מעיד על כך שממשלת ארה"ב יכולה להתמודד עם איומי סייבר. הם מדגישים כי מהלך זה בפני עצמו לא יטיל לחץ על רוסיה וכי עליו להיות מלווה בצעדים נוספים. תרומתו בשלב זה היא בכך שהוא מונע מהנאשמים המצויים ברוסיה לנסוע לארה"ב, או למדינות שעלולות להסגירם, ומרתיע פושעים נוספים מלקחת חלק בפעילות מסוג זה (16 במרץ, [Lawfare](#)).

סין פרסמה מסמך אסטרטגיית שיתוף פעולה בין-לאומי בענייני סייבר ביום 1 במרץ פרסמה סין [מסמך](#) אסטרטגיית שיתוף פעולה בענייני סייבר. במסמך מתארת סין ארבעה "עקרונות יסוד" לשיתוף פעולה: ריבונות באינטרנט, שלום, ממשל משותף ויתרון משותף. גוראם וובסטר מציין כי במסמך יש התייחסות עקיפה למדיניות הסייבר האמריקאית, בקביעה לפיה המיליטריזציה וההרתעה במרחב הסייבר אינם תורמים לביטחון הבינ"ל ולאמון בין המדינות, וזאת במענה למסמך שפרסמה ממשלת ארצות הברית באפריל 2015, ובו הדגישה את הצורך בהרתעה של גורמים שונים הפועלים במרחב הקיברנטי, סין ביניהם. וובסטר מצביע בהקשר זה על סתירה פנימית במסמך, שבהמשך מציין את הצורך בהקמת "כוח משימה קיברנטי" שתפקידו מניעת משברי סייבר ושמירה על מרחב קיברנטי בטוח לטובת אינטרסים סיניים ויציבות לאומית. בנוסף, קורא המסמך לניהול מרחב הסייבר הבינלאומי באופן דמוקרטי, כך שיערב את כל הגורמים הנוגעים בדבר, כולל ממשלות, ארגונים בינלאומיים, חברות אינטרנט, מוסדות לא ממשלתיים ואזרחים פרטיים. הוא קורא למדינות לשתף פעולה בפיתוח דיני הסייבר ופונה לאו"ם בבקשה שישמש רגולטור (7 במרץ, [Lawfare](#)).

מועצת הביטחון גינתה את ניסוי הגרעין של צפון קוריאה ביום 23 במרץ גינה נשיא מועצת הביטחון, מתיו ריקרופט, את צפון קוריאה על ניסויי הטילים שביצעה בימים 19-20 במרץ, בטענה כי אלו מהווים הפרה של התחייבויותיה הבינלאומיות מכוח החלטות מועצת הביטחון (23 במרץ, UN). מוניקה חקמי סוקרת את סוגיית ההגנה העצמית המקדימה ובוחרת האם במסגרתה יכולה ארה"ב לפעול בתגובה להתגרירות מצד צפון קוריאה. היא מציינת כי בעוד שרוב המלומדים מחזיקים בעמדה המגבילה את היקף המצבים בהם ניתן להשתמש בטיעון זה, קיימת גם עמדה מתירנית יותר. תחום זה אינו סטטי ונמצא בתזוזה. מבחינת ארה"ב, שתומכת בעמדה המתירנית, תקיפה בצפון קוריאה עשויה להוות מקרה מבחן לסוגיה משפטית זו. לדעת חקמי, השפעת פעולה כזו על פיתוח הדין תהיה מוגבלת בנסיבות המקרה (28 במרץ, Eji).

ריבונות

השפעת הצטרפותה של מרוקו לאיחוד האפריקאי על הסכסוך בעניין סהרה המערבית ביום 30 בינואר הצטרפה מרוקו לאיחוד האפריקאי, לאחר כשלושה עשורים של היעדרות. הצטרפותה של מרוקו מעוררת שאלה בנוגע למשמעות ההצטרפות לגבי מעמדה של רפובליקת סהרה המערבית הדמוקרטית, החברה גם היא באיחוד, לאור הסכסוך בינה ובין מרוקו על השליטה בפועל בסהרה המערבית. אלונסו אילוקה וסופוקלס קיטארידיס בוחנים את ההשלכות המשפטיות של צעד זה, ובפרט את השאלה האם אפשר לראות בהצטרפותה של מרוקו לאיחוד הכרה מרומזת בריבונותה של הרפובליקה. הם מצביעים על הקושי העולה מכך שלא ניתן לראות בהכרה בהצטרפות לארגון משום הכרה בריבונות של כל מדינה שחברה בו. חוקי האיחוד נותרו עמומים בעניין זה. הם דורשים כי כל מדינה תאשר את חברותה של מדינה חדשה ומשאירים את שאלת ההכרה בריבונות לדין הפנימי של כל מדינה. עם זאת, מכוח הצטרפותה לאיחוד, מרוקו כן מתחייבת לכבד את גבולותיה הקיימים של מדינה חברה, לפתור סכסוכים בדרכי שלום, להימנע משימוש בכוח והתערבות בענייניה הפנימיים ולשמור על דו קיום בשלום (10 במרץ, Opinio Juris).

בית הדין האירופי לצדק הותיר את הסנקציות על רוסיה על כן ביום 28 במרץ פסק בית הדין האירופי לצדק כי הסנקציות הכלכליות על רוסיה יוותרו על כנן. הסנקציות כוללות, בין היתר, הגבלות נסיעה, הקפאת נכסים, מגבלות כלכליות של כניסה לשווקים ומגבלות על גישה לטכנולוגיות שונות, ביניהן גז ואנרגיה. מטרת הסנקציות היא הגדלת העלויות שסופגת רוסיה בגין פעולותיה, החותרות תחת ריבונותו ועצמאותו של הממשל האוקראיני, בד בבד עם קידום הסדר שלום בין המדינות. את העתירה הפנה בית המשפט הגבוה לצדק באנגליה, בעקבות עתירתו של תאגיד אנרגיה רוסי שתקף את תוקפן של הסנקציות (28 במרץ, Jurist).

ברקזיט

ראש ממשלת בריטניה הפעילה את סעיף 50 לאמנת ליסבון ביום 29 במרץ [הפעילה](#) ראש ממשלת בריטניה, תרזה מיי, את סעיף 50 לאמנת ליסבון, מהלך המתחיל באופן רשמי את ההליך המשפטי הנחוץ לפרישתה של בריטניה מהאיחוד האירופי. הליך הפרישה יארך שנתיים, במהלכן יתקיימו דיונים בנושאי סחר, חינוך והגירה בין הצדדים, והוא יסתיים רשמית ביום 29 במרץ 2019. התהליך יכול להסתיים מוקדם יותר, בכפוף להסכמתם של שני הצדדים (29 במרץ, [CNN](#)). יממה לאחר הפעלתו של הסעיף, פרסם הפרלמנט הבריטי את [הצעת החוק](#) הרשמית לעזיבת האיחוד. ההצעה מתארת את התהליך הדרוש לפתרון בעיות שעוללות להתעורר מעזיבת האיחוד והיא מתמקדת בשלושה נושאים מרכזיים: ביטול חוק הקהילות האירופיות 1972, המרת חוקי האיחוד האירופי לחוקים פנימיים ומתן סמכות לפרלמנט לחוקק חוקים הנחוצים לתיקון נושאים שונים במערכת המשפטית שייפגעו עקב פרישתה של בריטניה.

ממשל טראמפ

הנשיא טראמפ חתם על צו הגירה נשיאותי חדש ביום 6 במרץ פרסם ממשל טראמפ [צו הגירה נשיאותי](#) מעודכן, האוסר את כניסתם למדינה של אזרחי שש מדינות בעלות רוב מוסלמי ומשעה זמנית את התכנית לקבלת פליטים. הצו מחליף את הצו הקודם, שפורסם ביום 27 בינואר, ואשר הושעה זמנית על ידי בתי המשפט הפדרליים. [הלן קליין](#) סוקרת את הצו המעודכן והשינויים שהוטמעו בו. כך, הורדה עיראק מרשימת המדינות עליהן הוטל האיסור, בעקבות הסכם שנחתם בין ארה"ב ועיראק בנוגע לשיפור הבידוק הביטחוני בשדות התעופה העיראקיים; נקבע כי הצו לא יחול על אזרחים זרים בעלי אשרות שהייה תקפות ופליטים שהגעתם לארה"ב הוסדרה מול מחלקת המדינה; בוטלה ההבחנה בין כלל הפליטים לאלו הסורים, שעל כניסתם למדינה הוטל, בצו הקודם, איסור "בלתי מוגבל בזמן", כך שעל כניסת כלל הפליטים חלה השעיה זמנית באופן שווה; כמו כן, לא מצוינת העדפה למיעוטים דתיים (6 במרץ, [Lawfare](#)). בתי משפט פדרליים במרילנד והוואי פסקו נגד צו ההגירה ועל החלטתם זו הגיש משרד המשפטים ערעורים שעתידיים להידון במהלך חודש אפריל (31 במרץ, [The Guardian](#)).

פרשות טראמפ ועדות ראש ה-FBI

ביום 20 במרץ העידו ג'יימס קומי, ראש ה-FBI, ומייק רוג'רס, ראש המועצה לביטחון לאומי, בפני ועדת המודיעין של בית הנבחרים. קייט ברנן מתייחסת לשלושה עניינים מרכזיים שעלו בעדותם. ראשית, קומי אישר כי ה-FBI מבצע חקירה בעניין ההאשמות לפיהן אנשים המעורבים בקמפיין הבחירות של הנשיא טראמפ תיאמו מאמצים עם הרוסים במטרה להתערב בבחירות של שנת 2016. שנית, קומי אישר כי האשמתו של הנשיא טראמפ, לפיה הנשיא לשעבר, ברק אובמה, הורה על האזנה בסתר למגדל טראמפ, אינה נכונה. שלישית, רוג'רס אישר כי סוכנות המודיעין הבריטית GCHQ לא סייעה לממשל אובמה להאזין למגדל טראמפ (20 במרץ, [Just Security](#)).

ניתן למצוא אותנו :

© 2016 כל הזכויות שמורות
התכנית למשפט וביטחון לאומי,

INSS